

Posudek bakalářské práce:

Milan HEJDA, *Testamenty Kardašovy Řečice 17. – 18. století.*

Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2020, 150 stran.

Raně novověké testamenty představují zajímavé prameny, které našťastí nezůstávají stranou badatelské pozornosti. Stále se však mezi nimi vyskytují i prameny neprozkoumané – což platí i pro testamenty dochované z poddanského města Kardašova Řečice, které si za téma své práce záslužně zvolil Milan Hejda.

Bakalářská práce, nadstandardní již svým rozsahem, sestává ze dvou základních částí – celkem pěti kapitol textu (včetně Závěru, který oproti Úvodu nebyl jistě pouze nedopatřením také opatřen číslem) a připojené edice. Úvod neobsahuje jen představení cílů práce, pramenné základny a základní literatury (s. 8–9), ale i rozsáhlejší pojednání věnované historiografii Kardašovy Řečice (s. 10–12), jejími dějinami se pak zabývá poměrně rozsáhlá a široce pojatá kapitola následující (s. 13–23). Jestliže tyto pasáže přibližují prostředí, v němž vznikly sledované prameny, další text se zaměřuje na samotný předmět výzkumu, a to nejprve v obecné rovině, poté konkrétně pro Kardašovu Řečici. Autor tak nejprve přináší definici a charakteristiku testamentů jakožto právních dokumentů již počínaje římským právem, zejména se však důkladně věnuje testamentům a testamentární praxi, jak je pro městské právo vymezil zákoník Pavla Kristiána z Koldína (s. 24–29). Detailní je také přehled dosavadní historiografické produkce (Testamenty jako badatelské téma, s. 30–37), kde se přitom autor neomezil jen na testamenty z městského prostředí (a tím spíše jen jihočeského, i když jim věnoval speciální pozornost), ale stranou pozornosti nenechal ani testamenty církevní a šlechtické, zmínil i některé práce slovenské nebo české týkající se zahraničí.

Vlastní jádro bakalářské práce (a současně její nejrozsáhlejší část) ovšem představuje čtvrtá kapitola (s. 38–80), věnovaná vlastním testamentům dochovaným pro Kardašovu Řečici z období 17. a 18. století. O tom, že se autor snažil pojmut téma v širších souvislostech, svědčí to, že začíná dosti obšírnou úvahou o písemné produkci města (s. 38–39). Následuje charakteristika zkoumaného souboru testamentů se zdůvodněním jeho vymezení (s. 39–40) a představení testátorů, a to nejen jmény, ale i z hlediska jejich sociálního postavení, zmínění jsou vedle toho i dědici (s. 41–43). Obsahem dalších podkapitol je důkladný vnější i vnitřní popis, a to v rozsahu, který nebývá v bakalářských pracích vždy obvyklý. Autor přitom nesleduje jen vzhled dokumentů a písmo nebo jazyk, ale neopomíná ani kancelářské přípisky, zevrubně se zabývá podpisy, připojenými pečetěmi a obsahem testamentů jakožto specifické formy listiny (s. 43–54).

Detailním popisem ovšem práce nekončí, toto zkoumání se stalo východiskem pro další skutečnosti: autor tak důkladně přibližuje sepsání testamentu v Kardašově Řečici (s. 54–57) a sleduje přitom i osobnosti svědků a zapojení představitelů městské správy (s. 57–61, s připojením dvou přehledných tabulek). Velmi detailní pozornost je věnována písařům testamentů, a to s ohledem na funkci městského písaře, přičemž se autor opírá o důkladný paleografický rozbor (s. 61–69). Mimo jeho zájem nezůstala ani doba uplynulá mezi sepsáním testamentu a úmrtím testátora, potřebná k zodpovězení otázky, s jakým předstihem byly testamenty psány, přestože to znamenalo poměrně náročné a zdlouhavé vyhledávání v matrikách (s. 69–73). A konečně M. Hejda našťastí nezůstal dlužen ani informace o obsahu

jednotlivých testamentů (v kapitole „Kardašova Řečice ve světle dědictví a odkazů po zesnulém“, s. 73–80), přičemž se pokusil o jejich zobecnění a neopomněl se zaměřit ani na odraz dobového myšlení, zejména v otázkách péče o duši a spasení. Cenné shrnutí celé práce pak přináší poměrně rozsáhlý Závěr (s. 81–83).

Informace o obsahu testamentů neváhal autor připojit i přesto, že druhou část práce tvoří již zmíněná edice všech zkoumaných dokumentů (s. 84–123). Ta je nejen řádně doplněna ediční poznámkou vysvětlující úpravy textu (s. 84–85) a poznámkovým aparátem, ale zejména provedena kvalitně a bez výraznějších nedostatků.

V bakalářské práci nechybí obligátní seznam zkratek (s. 124–125) a zvláště na bakalářskou práci obsáhlý seznam pramenů a literatury včetně internetových zdrojů (s. 126–135, jen seznam literatury zaplnil sedm stran). Vhodné doplnění práce představuje obrazová příloha (s. 138–150), vzorně doplněná seznamem příloh (s. 136–137), zahrnujícím i tabulky umístěné v textu.

Bakalářská práce M. Hejdy má promyšlenou a logickou strukturu a je psána poměrně čtivě a bez výrazných stylistických či gramatických nedostatků. Protože jsem jako vedoucí práce sledovala vznik bakalářské práce od počátků, mohu konstatovat, že si Milan Hejda původně stanovil poměrně dalekosáhlé cíle, přes určitá počáteční tápání však nakonec dovedl najít optimální podobu textu tak, aby dostal svým představám, ale současně i požadavkům, které jsou s pracemi tohoto typu spojeny. Oceňuji zejména respektování vznesených připomínek a jejich zapracování, ale současně i péči věnovanou detailnímu zpracování zvláště některých pasáží, přestože to pro autora představovalo ne vždy zcela snadný úkol. Bakalářská práce M. Hejdy tak ve výsledku je cenným příspěvkem jak k dějinám Kardašovy Řečice, tak především k problematice raně novověkých testamentů, přičemž se dotýká i dalších zajímavých aspektů. Rozhodně splňuje požadavky kladené na tento typ prací, velmi ráda ji proto doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 25. srpna 2020

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.